

Cyfoeth Naturiol Cymru

Papur Bwrdd – Er Gwybodaeth

19 Mawrth 2013

Teitl y Papur	System Reoli Amgylcheddol ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru
Cyfeirnod y Papur:	Papur 12 (03/13)
Paratowyd y Papur gan:	Jacqui Murray (Rheolwr Prosiect – System Reoli Amgylcheddol)
Pwrpas y Papur:	Briff – er gwybodaeth
Argymhelliad:	Y bwrdd i nodi'r gwaith o ddatblygu System Reoli Amgylcheddol gyfun ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru ac anelu at sicrhau bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn ennill yr achrediad ISO14001 erbyn diwedd y flwyddyn gyntaf.

1. Y Pwnc

- 1.1 Mae Tîm Gweithredol Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cadarnhau ei ymrwymiad i ddatganiad polisi amgylcheddol, amcanion System Reoli Amgylcheddol a thargedau ar gyfer y flwyddyn gyntaf.

2. Crynodeb

- 2.1 Mae'r papur hwn yn rhoi cefndir y System Reoli Amgylcheddol ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r bwrdd ynglŷn â'r cyfeiriad y mae'r Tîm Gweithredol wedi'i nodi ar gyfer y Flwyddyn Gyntaf.

3. Cefndir

- 3.1 Mae System Reoli Amgylcheddol gadarn ¹ yn rheoli risg i'r amgylchedd a chydymffurfiaid â deddfwriaeth amgylcheddol, gan roi ffordd o fesur, rheoli a lleihau ôl troed carbon ein sefydliad. Mae Tîm Gweithredu'r System Reoli Amgylcheddol wedi negodi cyfnod pontio 12 mis i Cyfoeth Naturiol Cymru gadw ei achrediad ISO14001 tra bydd System Reoli Amgylcheddol newydd yn cael ei llunio a'i rhoi ar waith. Mae hyn yn amodol ar archwiliadau cydymffurfio llwyddiannus gan archwilwyr allanol presennol yr hen gyrff.

- 3.2 Ffocws pennaf System Reoli Amgylcheddol Cyfoeth Naturiol Cymru fydd defnydd o ynni, teithio, defnydd o ddŵr, gwastraff, cynllun cynaliadwy, adeiladu a chaffael.

- 3.3 **ISO14001:** Byddai'r manteision y byddai Cyfoeth Naturiol Cymru yn eu sicrhau wrth ennill yr achrediad ISO14001 yn cynnwys:

- Rheoli adnoddau'r sefydliad yn well, gan leihau gwastraff a'r defnydd o ynni
- Gwell effeithlonrwydd i leihau costau rhedeg ein sefydliad
- Gallu dangos cydymffurfiaid cyfreithiol i ddiogelu ein henw da
- Hyder bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn bodloni'r rhwymedigaethau cyfreithiol y mae'n eu gosod ar eraill, gan sicrhau bod gan gwsmeriaid a rhanddeiliaid fwy o ffydd yn y sefydliad
- Sicrhau bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn barod am y sefyllfa amgylcheddol sy'n newid

- 3.4 Er y gallai Cyfoeth Naturiol Cymru weithredu heb System Reoli Amgylcheddol neu System Reoli Amgylcheddol nad yw wedi'i hachredu hyd yn oed, byddai hyn yn cael effaith negyddol ar ein rheolaeth amgylcheddol ac yn golygu mwy o risg i enw da Cyfoeth Naturiol Cymru. Byddai hefyd yn rhoi negeseuon cymysg i'r staff a'r rhanddeiliaid.

- 3.5 Mae cwmpas ISO14001 yn wahanol i bob un o'r hen gyrff. Bydd cyfuno System Reoli Amgylcheddol y tri chorff a chreu System Reoli Amgylcheddol bwrpasol ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru, a hynny o fewn y 12 mis o gyfnod pontio y mae'r tri

¹ Ceir amlinelliaid o System Reoli Amgylcheddol yn Atodiad 1.

chorff achredu allanol wedi'i ganiatáu, yn dipyn o her. Dyma'r flaenoriaeth ar gyfer y flwyddyn gyntaf, ac mae hi'n cael ei hadlewyrchu yn amcanion Cyfoeth Naturiol Cymru.

3.6 Gweithgareddau Coedwigaeth: Ar hyn o bryd, mae gweithgareddau Comisiwn Coedwigaeth Cymru wedi'u hachredu o dan Safon Sicr Coetiroedd y Deyrnas Unedig (UKWAS), sef safon ardystio annibynnol i gadarnhau rheolaeth coetiroedd cynaliadwy yn y Deyrnas Unedig.

3.7 Mae angen i Cyfoeth Naturiol Cymru gael ei ardystio gan UKWAS os yw am barhau i fasnachu ei gynnyrch coetiroedd, fel yr ardystir gan y Cyngor Stiwardiaeth Coedwigoedd a'r Rhaglen er Cymeradwyo Ardystio Coedwigoedd.

3.8 Nid yw gweithgareddau coedwigaeth wedi'u cynnwys yng nghwmpas achrediad ISO14001 presennol Comisiwn Coedwigaeth Cymru ar hyn o bryd, ac nid ydynt ychwaith yn dod o dan y trefniadau pontio ar gyfer ISO14001 Cyfoeth Naturiol Cymru.

3.9 Mae LRQA wedi comisiynu dadansoddiad o'r bylchau rhwng achrediad ISO14001 ac UKWAS. Bydd papur yn cael ei gyflwyno i'r Tîm Gweithredol yn gynnar yn y flwyddyn gyntaf, a bydd yn ystyried canlyniadau'r dadansoddiad o'r bylchau ac yn rhoi sylw i'r manteision o ddod â gweithgareddau coedwigaeth o dan y safon ISO14001ychwanegol, o'u cymharu â'r adnoddau a'r amser sydd eu hangen i wneud hynny. Mae achrediad UKWAS yn un gwahanol i ISO14001, a bydd hwn yn dal yn ofynnol er mwyn gallu gwerthu cynnyrch pren.

4. Diweddariad yn dilyn Arweiniad y Tîm Gweithredol

4.1 Y cam cyntaf ar gyfer achredu System Reoli Amgylcheddol newydd ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru sydd wedi cael achrediad ISO14001 yw Datganiad Polisi Amgylcheddol System Reoli Amgylcheddol, a hwnnw wedi'i lofnodi a'i gyhoeddi. Gwelir yn Nogfennau 1 a 2 sydd wedi'u hatodi Ddatganiad Polisi Amgylcheddol newydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn Gymraeg a Saesneg.

4.2 Cytunwyd mai'r canlynol fydd amcanion a thargedau Cyfoeth Naturiol Cymru o ran y System Reoli Amgylcheddol yn y flwyddyn gyntaf:

1. Sicrhau cofrestriad ISO14001 erbyn mis Mawrth 2014.
2. Penodi un corff ardystio ar gyfer ISO14001 erbyn mis Rhagfyr 2013.
3. Sefydlu a chwblhau rhaglen archwilio fewnol.
4. Sefydlu blwyddyn sylfaenol ar gyfer adrodd a monitro Cyfoeth Naturiol Cymru.

4.3 Teithio mewn Awyren: Dros y 5-6 mlynedd diwethaf, mae Asiantaeth yr Amgylchedd a Chyngor Cefn Gwlad Cymru wedi cael ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth ynghylch eu perfformiad amgylcheddol. Yn y gorffennol, mae'r ceisiadau hyn wedi arwain at sylw negyddol yn y wasg, yn enwedig o ran allyriadau CO2 sy'n deillio o deithio mewn awyrennau a'r milltiroedd a deithir. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn llunio ei hierarchaeth teithio cynhwysfawr ei hun yn ystod y flwyddyn gyntaf, ond mae'n rhaid osgoi teithio mewn awyren yn ddiangen o'r diwrnod cyntaf. Y sefyllfa dros dro o ran teithio mewn awyren yw bod pob cais i deithio mewn awyren yn cael ei gyfiawnhau a'i gymeradwyo'n

llawn ar lefel Timau Gweithredol Cyfoeth Naturiol Cymru, gyda'r rhagdybiaeth nad oes neb yn hedfan o fewn Cymru a Lloegr.

4.4 Mae'r Tîm Gweithredol wedi ymrwymo i System Reoli Amgylcheddol gan fod arweinyddiaeth a diwylliant yn sylfaenol i sicrhau ei llwyddiant mewn unrhyw fath o fusnes. Byddant yn arwain eu timau drwy esiampl ac yn adolygu perfformiad yn barhaus. Bydd Kevin Ingram, Cyfarwyddwr Gweithredol – Gwasanaethau Corfforaethol a Chyllid, yn Arwain ar y System Reoli Amgylcheddol. Mae'r prif aelodau o staff sy'n ymwneud â'r System Reoli Amgylcheddol (maent yn ymwneud â'r System Reoli Amgylcheddol yn y 3 sefydliad) wedi cymryd rhan mewn gweithdy (6 Mawrth). Cafodd hyn dderbyniad da iawn, a chafwyd adborth ymgysylltiol. Gan fod gweithredu'r System Reoli Amgylcheddol yn rhan o sawl swyddogaeth, mae'n paratoi Cyfoeth Naturiol Cymru yn dda ar gyfer y Diwrnod Cyntaf.

5. Cyllid

5.1 Bydd contractau archwilio yn cael eu trefnu cyn y Diwrnod Cyntaf. Amcangyfrifir y bydd y gost drwyddo draw i Cyfoeth Naturiol Cymru yn £17k (o'r cyllidebau presennol ar gyfer y Flwyddyn Gyntaf).

5.2 I sicrhau bod System Reoli Amgylcheddol Cyfoeth Naturiol Cymru a'u gweithgareddau yn bodloni'r safon ISO14001, mae angen archwilywyr mewnol a chynghorwyr mewnol ar gyfer y System Reoli Amgylcheddol. Bydd y rhain yn cael eu hariannu drwy dimau presennol yr hen gyrff ar gyfer y Flwyddyn Gyntaf.

5.3 Mae'r timau sy'n rheoli'r System Reoli Amgylcheddol yn y tri hen gorff wedi bod yn paratoi ar gyfer ffurfio Cyfoeth Naturiol Cymru. Maent wedi sicrhau bod yr holl welliannau ar gyfer 2013/14 wedi cael eu nodi a'u hariannu cyn y flwyddyn gyntaf.

5.4 **Cyfrifyddu Amgylcheddol:** Mae angen i Cyfoeth Naturiol Cymru lunio adroddiad cynaliadwyedd yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, ac mae'n rhan o'r Cyfrifon Blynnyddol. Mae canllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi yn nodi'r gofynion adrodd sylfaenol. Mae'r wybodaeth angenrheidiol yn cael ei chasglu o systemau cyllid a systemau rheoli amgylcheddol yr hen gyrff.

6. Pwyntiau ychwanegol i'w nodi:

6.1 Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn rheoleiddio Cynllun Effeithlonrwydd Ynni'r Ymrwymiad Lleihau Carbon o'r diwrnod cyntaf. Nid oes penderfyniad wedi cael ei wneud eto ynglŷn â chyfranogiad Cyfoeth Naturiol Cymru, ond byddwn yn pennu'r llinell sylfaen yn ystod y Flwyddyn Gyntaf ar gyfer y posibilrwydd y byddwn yn cymryd rhan.

Jacqui Murray

Atodiad 1: Systemau Rheoli Amgylcheddol ac ISO14001

Beth yw System Reoli Amgylcheddol?

Gellir disgrifio System Reoli Amgylcheddol fel fframwaith strwythuredig ar gyfer rheoli effeithiau amgylcheddol sylweddol sefydliadau. Maent yn seiliedig ar fethodoleg Cynllunio-Gwneud-Gwirio-Gweithredu (cylch Deming).

Yr ISO14001 yw un o'r safonau mwyaf cydnabyddedig ar gyfer Systemau Rheoli Amgylcheddol (mae rhai eraill yn cynnwys y Cynllun Rheoli Amgylcheddol ac Archwilio, a Chynllun y Ddraig Werdd).

Mae'r **prif ddogfennau** sy'n rhan o System Reoli Amgylcheddol yn cynnwys:

- datganiad polisi amgylcheddol
- asesiad o elfennau pwysig ac effeithiau'r sefydliad
- cofrestr gyfreithiol (deddfwriaethau sy'n berthnasol i weithgareddau'r sefydliad)
- rhaglen archwilio fewnol
- polisïau, prosesau a thargedau i reoli effaith sefydliad

Mae'r safon ISO14001 yn mynnu bod yr “*uwch reolwyr yn diffinio polisi amgylcheddol y sefydliad ac yn sicrhau ei fod, o fewn cwrdd diffiniedig y System Reoli Amgylcheddol,*

- a) *yn gymesur â natur, maint ac effeithiau amgylcheddol ei weithgareddau, ei gynhyrchion a'i wasanaethau*
- b) *yn cynnwys ymrwymiad i wella'n barhaus ac atal llygredd*
- c) *yn cynnwys ymrwymiad i gydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol perthnasol a gofynion eraill y mae'r sefydliad yn ddarostyngedig iddynt o ran ei agweddau amgylcheddol*
- d) *yn darparu fframwaith ar gyfer gosod ac adolygu targedau ac amcanion amgylcheddol*
- e) *yn cael ei chofnodi, ei rhoi ar waith a'i chynnal*
- f) *yn cael ei chyfleu i bawb sy'n gweithio i'r sefydliad neu ar ei ran, ac*
- g) *ar gael i'r cyhoedd*”

Y prif dasgau:

- Cynllunio'r amcanion a'r prosesau er mwyn sicrhau canlyniadau (yn unol â'r polisi amgylcheddol), h.y. sefydlu llinellau sylfaen a thargedau
- Rhoi'r broses ar waith i sicrhau'r canlyniadau a fwriedir – h.y. cynllun gweithredu
- Ymgymryd â rhaglen wedi'i chynllunio o archwiliadau mewnol ar gyfer gofynion yn ymwneud â'r gyfraith a pholisïau
- Sicrhau bod camau gweithredu i wella sy'n deillio o archwiliadau mewnol ac allanol yn cael eu cymryd yn ôl yr angen
- Bod yr uwch reolwyr yn mynd ati'n rheolaidd i adolygu'r targedau perfformiad yng nghyswllt y System Reoli Amgylcheddol a'r System ei hun

Yn fyr, bydd System Reoli Amgylcheddol yn helpu'r sefydliad i ddynodi, i flaenoriaethu ac i reoli ei risgiau amgylcheddol fel rhan o'i arferion gweithredol a'i weithgareddau busnes rheolaidd.